

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Taloudellinen katsaus

Kesä 2017

Valtiovarainministeriön julkaisu – 28a/2017

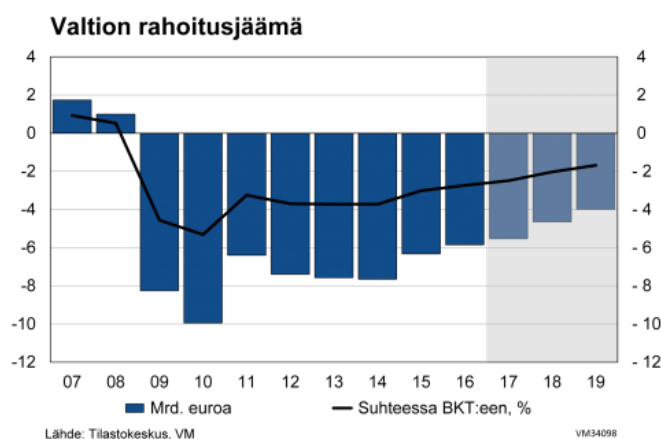
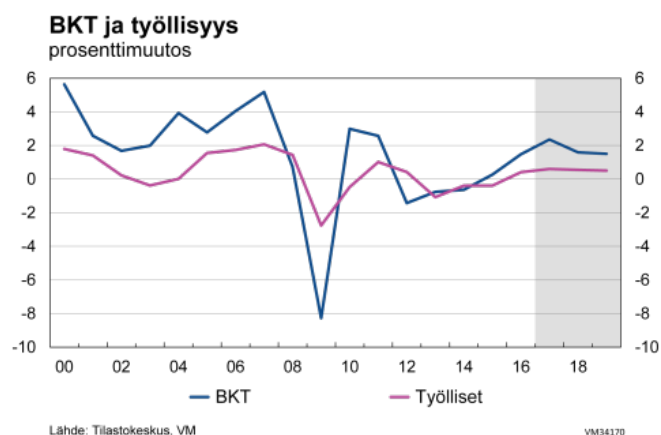
Talousnäkömät

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	3
Johdanto	5
Kansainvälinen talous	8
Kysyntä ja tarjonta	11
Työllisyys, hinnat ja palkat	15
Julkinen talous	18
Taustakuvat	19
Lisätietoja	21

Tiivistelmä

- Suomen bkt:n ennustetaan kasvavan 2,4 % v. 2017, 1,6 % v. 2018 ja 1,5 % v. 2019.
- Kansainvälisen talouden näkymät ovat aiempaa paremmat. Maailman ostovoimakorjattu bkt kasvaa 3,4 % v. 2017, 3,6 % v. 2018 ja 3,7 % v. 2019.
- Vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen kasvu oli selvästi odotettua nopeampaa.
- Talouskasvu kiihtyy selvästi ja sen perusta on vankka.
- Yksityisen kulutuksen kasvua tukee työllisyyden koheneminen.
- Yksityisten investointien kasvu hidastuu lähivuosina, kun rakennusinvestointien kasvu hidastuu vähitellen.
- Yksityisten investointien painopiste siirtyy tuotannollisiin investointeihin.
- Viennin kasvu kiihtyy ennustejaksolla vientimarkkinoiden kohentuneiden talousnäkömyiden ansiosta.
- Taloudellisen aktiviteetin nopea voimistuminen on kääntänyt työllisyyden jälleen kasvuun kevään 2017 aikana.
- Talouskasvu vahvistaa julkista taloutta lähivuosina, mutta myönteinen suhdannetilanne ei ratkaise julkisen talouden rakenteellisia ongelmia.

Keskeiset ennusteluvut

	2016 mrd. euroa	2014	2015	2016	2017**	2018**	2019**
		määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	214	-0,6	0,3	1,5	2,4	1,6	1,5
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	78	-1,3	3,2	2,9	3,0	2,6	3,1
Kokonaistarjonta	293	-0,6	0,8	1,9	2,5	1,9	2,0
Tavaroiden ja palvelujen vienti	76	-2,7	0,8	1,5	4,7	3,7	3,9
Kulutus	171	0,4	1,1	1,5	1,4	0,8	0,7
yksityinen	119	0,8	1,5	1,9	2,3	1,1	1,0
julkinen	52	-0,5	0,1	0,5	-0,5	0,0	-0,1
Investoinnit	45	-2,6	1,1	5,2	3,6	2,9	3,4
yksityiset	37	-3,4	2,6	6,1	4,2	3,0	4,1
julkiset	8	0,9	-4,9	1,4	1,2	2,4	0,0
Kokonaiskysyntä	293	-0,8	1,2	1,9	2,7	2,0	2,1
kotimainen kysyntä	217	-0,1	1,4	2,0	2,0	1,5	1,5

Muut keskeiset ennusteluvut

	2014	2015	2016	2017**	2018**	2019**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	205	210	214	222	229	237
Palvelut, määrän muutos, %	-0,4	0,9	0,9	2,0	1,5	1,3
Koko teollisuus, määrän muutos, %	-0,2	-2,1	0,7	6,3	2,0	1,9
Työn tuottavuus, muutos, %	0,1	0,4	0,2	1,4	1,2	1,1
Työlliset, muutos, %	-0,4	-0,4	0,5	0,6	0,6	0,5
Työllisyysaste, %	68,3	68,1	68,7	69,3	69,8	70,2
Työttömyysaste, %	8,7	9,4	8,8	8,5	8,1	7,8
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,0	-0,2	0,4	1,0	1,3	1,4
Ansiotasoindeksi, muutos, %	1,4	1,4	1,1	0,2	1,2	1,5
Vaihtotase, mrd. euroa	-2,6	-1,2	-2,3	-3,2	-2,4	-2,0
Vaihtotase, suhteessa BKT:een, %	-1,3	-0,6	-1,1	-1,4	-1,1	-0,8
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	0,2	0,0	-0,3	-0,3	-0,2	0,0
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	1,5	0,7	0,4	0,5	0,9	1,3
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:een, %	58,1	57,0	56,1	54,5	53,6	53,2
Veroaste, suhteessa BKT:een, %	43,9	44,0	44,3	43,0	42,4	41,9
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-3,2	-2,7	-1,9	-1,8	-1,7	-1,4
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-3,7	-3,0	-2,7	-2,5	-2,0	-1,7
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	60,2	63,7	63,5	63,8	63,8	63,6
Valtionvelka, suhteessa BKT:een, %	46,3	47,6	47,8	48,5	48,6	48,6

Johdanto

Suomen talous on vihdoin selvässä nousussa. Bkt:n kasvu jatkuu myös seuraavina vuosina, vaikka hivenen hidastuen. Tilastokeskuksen ennakkollisen neljännesvuositilinpidoon mukaan Suomen talous kasvoi vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä 1,2 % edellisestä neljänneksestä, mikä oli selvästi odotettua enemmän.

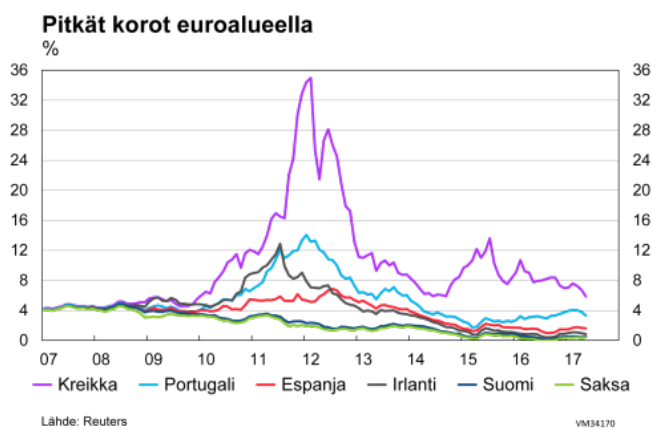
Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa 2,4 % v. 2017. Vuoden 2018 kasvuksi muodostuu 1,6 % ja v. 2019 kasvuksi 1,5 %. Talouskasvun nopeutuessa se on myös laaja-alaisempaa. Talouden aktiviteetti ei ole enää pelkästään kotimaisen kysynnän varassa, vaan myös vienti kasvaa selvästi. Teollisuuden kääntyminen reippaaseen kasvuun tukee myös tuottavuuden nopeaa kohentumista.

Maailmantalouden näkymät ovat piristymässä. Maailman ostovoimakorjatun bkt:n kasvu nousee noin 3½ prosenttiin v. 2017 ja kiihtyy edelleen vuosina 2018 ja 2019.

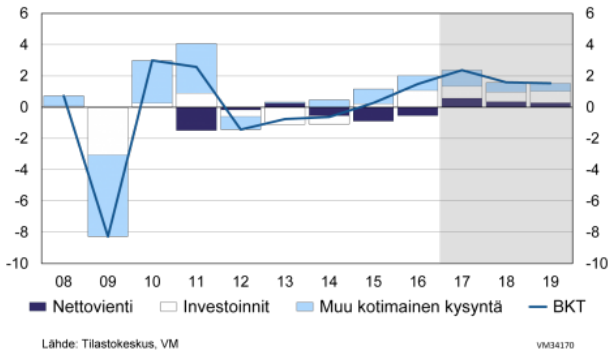
Maailmantalouden kasvunäkymien lujittumiseen liittyy yhä epävarmuutta. Yhdysvaltojen talouden kasvu jatkuu laajapohjaisena: kotitalouksien ja yritysten odotukset talouskehityksestä ovat korkealla. Euroalueen kasvun kiihtymisen merkkeinä ovat muun muassa laaja-alaisesti kohentunut taloudellinen toimeliaisuus ja kiihtyvä inflaatio. Kiinan kokonaistuotannon kasvun odotetaan jatkavan hidastumista ja Intia kasvaa edelleen vahvasti. Venäjän taloudessa on elpymisen merkkejä.

Ennusteen taustaoletukset ovat suurelta osin kasvua tukevia. Keskuspankkien harjoittama rahapolitiikka tukee kasvua. Inflaatio-odotukset ovat normalisoitumassa. Lyhyet korot pysyvät negatiivisina koko ennustejaksoneen ja myös kymmenen vuoden korko pysyy poikkeuksellisen alhaisena. Euron valuuttakurssi suhteessa dollariin jatkaa heikkenemistään ennustejaksolla. Maltillisesti nouseva öljyn hinta yhdessä muiden raaka-aineiden hintojen nousun kanssa tulee kiihdyttämään inflaatiota globaalisti.

Vuonna 2017 Suomen bkt:n kasvu kiihtyy 2,4 prosenttiin. Yksityisen kulutuksen kasvu on suhdannetilanteeseen nähden vahvaa. Kulutuksen kasvua tukevat työllisyyden koheneminen, kotitalouksien reaalityulojen kasvu sekä kuluttajien odotusten vahvistuminen. Yksityisten investointien painopiste on siirtymässä asuntoinvestoinneista ja rakentamisesta teollisuuden ja yritysten koneisiin ja laitteisiin sekä tutkimus- ja kehittämisinvestointeihin. Kasvun perusta vankentuu, kun myös viennin kasvu kiihtyy lähes viiteen prosenttiin. Ulkoankaupan vaikutus bruttokansantuotteen kasvuun kääntyy positiiviseksi v. 2017.

BKT:n kasvu Suomessa ja siihen vaikuttavat tekijät
prosenttiyksikköä

Tuotannon kasvu painottuu enemmän teollisuuden viennin elpymiseen. Teollisuustuotannon kasvu tukee myös koko talouden tuotavuuden nopeaa kohentumista. Taloudellisen aktiviteetin laaja-alainen ja nopea voimistuminen on kääntänyt työllisyyden jälleen kasvuun kevään 2017 aikana. Vaikka työttömyyden lasku pysähtyi alkuvuonna, niin nopeutuva talouskasvu kääntää työttömyyden uudelleen laskevalle uralle. Ennuste vuoden 2017 työttömyysasteeksi on 8,5 %. Hintojen ennustetaan nousevan vain prosentilla v. 2017 ja ansiotasoindeksin nousuksi arvioidaan 0,2 %.

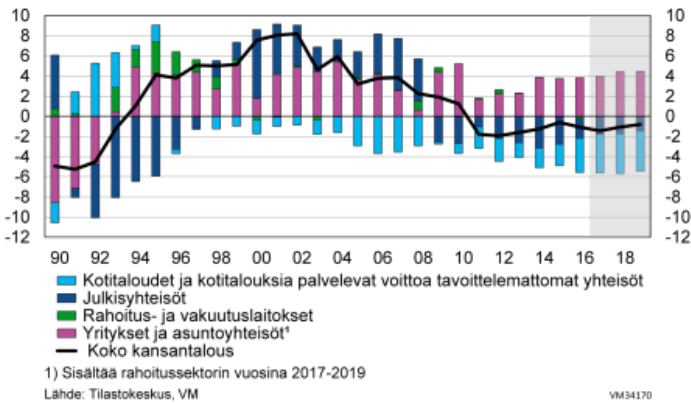
Vuoden 2018 bkt:n kasvu on 1,6 %. Erityisesti yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu, kun kotitalouksien reaalitulojen kasvu hidastuu. Yksityisten investointien kasvu hidastuu johtuen lähinnä rakennusinvestointien kasvun tasaantumisesta. Vuonna 2018 viennin kasvu hidastuu hivenen lähentyen vientikysynnän kasvua. Työllisyys jatkaa kohenemistaan, mutta työttömyysaste laskee hitaasti v. 2018, sillä avointen työpaikkojen lisääntyminen aktivoi piilotyöttömiä työnhakuun. Ansiotason nousun arvioidaan olevan 1,2 v. 2018. Kuluttajahintojen nousu on kuluva vuotta laajalaisempaa, mutta palveluiden hintojen nousun vaikutus kokonaisinflaatioon pysyy jatkossakin suurimpana.

Vuonna 2019 bkt:n kasvu jää 1,5 prosenttiin. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu edelleen käytettävissä olevien reaalitulojen kasvun hidastuessa. Yksityisten investointien kasvun arvioidaan kiihtyvän uudelleen kansainvälisen talouskehityksen vahvistamana sekä kotimaahan suunniteltujen suurten investointihankkeiden ansiosta. Vienti pysyy kasvun kiihtymisestä huolimatta vientimarkkinoiden kasvua hitaampana. Vaihtotase pysyy koko ennustejakson alijäämäisenä, vaikka kauppataase kääntyy positiiviseksi. Palvelutalouteen alijäämä ylläpitää alijäämää ulkomaankaupassa. Ennustejaksolla asteittain nousevan öljyn hinnan ja vahvistuvan Yhdysvaltain dollarin odotetaan kiihdyttävän inflaatiota. Vuonna 2019 kuluttajahintojen muutoksen ennustetaan olevan 1,4 %.

Julkinen talous painui viime vuosikymmenen lopulla syvästi alijäämäiseksi. Vaikka talouskasvu on ollut vaimeaa viime vuosina, alijäämä on pienentynyt sopeutustoimien vuoksi. Suotuisa suhdannetilanne kohentaa julkisen talouden rahoitusasemaa, mutta ennustettu talouskasvu ei yksistään riitä korjaamaan julkisen talouden rakenteellista epätasapainoa. Julkisen talouden sektoreista valtio ja paikallishallinto ovat alijäämäisiä, ja työeläkesektorin sekä muut sosiaaliturvarahastot lievästi ylijäämäisiä. Julkinen velka suhteessa kokonaistuotantoon pysyy korkealla tasolla.

Ennusteessa v. 2019 aloitettava maakuntahallinto on teknisesti sulautettu osaksi valtiontalouden kokonaisuutta. Uudistus heikentää valtiontalouden ja parantaa paikallishallinnon rahoitusasemaa hieman.

Nettoluotonanto sektoreittain
suhteessa BKT:een, %

Riskit maailmantalouden kehityksessä painottuvat ennakoitua heikomman kehityksen suuntaan. Lisääntyvä protektionismi saattaa hidastaa maailmankauppaa odotettua enemmän. Ennustettua myönteisempi kehitys on mahdollista, jos palkkojen kasvuvauhti Saksassa kohentaa kysyntää ja jos öljyn hinnan nousu kiihdyttää Venäjän tuontia arvioitua enemmän. Myös raaka-aineiden laaja-alainen hinnannousu saattaa olla viite kasvun ennustettua nopeammasta kiihtymisestä.

Suomen talouskasvuun liittyy ylä- ja alasuuntaisia riskejä. Jos kotitalouksien luottamus pysyy korkealla, yksityinen kulutus voi kehittyä ennakoitua nopeammin, mikä parantaisi talouskasvua. Tämän seurauksena kotitalouksien jo korkea velkasuhde nousisi edelleen.

Yksityiseen kulutukseen liittyvät negatiiviset riskit voivat puolestaan toteutua, jos työllisyys kehittyy odotettua heikommin. Vaikutukset kulutukseen näkyisivät sekä tulonmuodostuksen että kuluttajien odotusten kautta, mikä voisi lisätä kuluttajien varovaisuutta ja johtaa säästämisasteen nousuun.

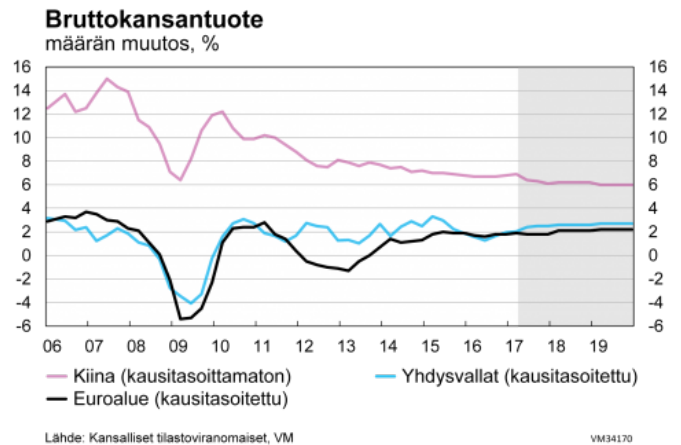
Kansainvälinen talous

Laaja-alaisempaa kasvua maailmantaloudessa

Maailmantaloudessa kasvun kiihtymistä epävarmuudesta huolimatta

Maailmantalouden kasvu on kiihtymässä, mutta kasvunäkymien lujittumiseen liittyy yhä epävarmuutta. Yhdysvaltojen ja euroalueen kasvu on vahvistumassa ja Japanissa on päästy hitaan kasvun uralle. Kehittyvissä maissa näkymä on moninaisempi. Kiinan kokonaistuotannon kasvun odotetaan jatkavan hidastumista ja Intia kasvaa edelleen vahvasti. Venäjän taloudessa on elpymisen merkkejä. Maailmantalouden n. 3½ prosentin kasvua ennusteperiodin lopulla ylläpitävät yhä kehittyvät taloudet, joskin vienti kehittyneissä talouksissa on myös kohenemassa.

Euroalueen kasvun kiihtymisen merkkeinä ovat muun muassa laaja-alaisesti kohentunut taloudellinen toimeliaisuus, alentunut työttömyys ja kiihtynyt inflaatio. Kasvu johtuu pitkälti kulutuksen ja investointien kasvusta. Euroalueella pitkään vallinnut matalan koron rahapolitiikka on tukenut kasvua ja kysyntää. Kiihtyvän inflaation taustalla on ollut pitkälti kohonneet energiahinnat, pohjainflaatio sen sijaan on pysynyt hitaana.

Yhdysvaltojen talouden kasvu jatkuu laaja-pohjaisena. Kotitalouksien ja yritysten odotukset talouskehityksestä ovat korkealla. Talous on lähellä täystyöllisyyttä, ja inflaation kiihtyminen on jo johtanut rahapolitiikan kiristymiseen. Myönteisiä kasvunäkymiä varjostaa kuitenkin poliittinen epävarmuus.

Pitkään jatkunut deflaatiokierre Japanissa näyttäisi olevan takana, kun kuluttajahinnat ovat kääntyneet maltilliselle nousu-uralle. Keskuspankin kasvua tukeva politiikka on talouden elpymisen kannalta avainasemassa. Heikentyvä jeni tukee pitkään vaisuna pysytellyttä vientiä. Hidastuva kasvu Kiinassa heijastaa sekä rakennusbuumin vaimenemista että tuotantokustannusten nousua rannikon teollisuuskaupungeissa. Talouden siirtyminen vientivetoisesta kasvusta kotimaiseen kysyntään painottuvaan suuntaan heijastuu myös kasvunäkymiin. Korkea velkaantuneisuus varjostaa kuitenkin Kiinan talousnäkymiä. Intian talous on vahvassa vedossa viime vuoden seteliuudistuksesta huolimatta, rakenteelliset uudistukset etenevät muun muassa verotuksen saralla.

Maailmankauppa piristyy viime vuoden notkahduksesta

Maailmankaupan kasvu oli v. 2016 hitainta useaan vuoteen, vaikka lähti loppuvuodesta vahvaan kasvuun. Maailmankauppa piristyy kysynnän vahvistuessa Yhdysvalloissa, euroalueella ja nousevissa talouksissa. Piristymisestä huolimatta kasvu ei yllä finanssikriisiä edeltäviin kasvulukuihin. Suomen markkinaosuuden supistuminen maailmankaupassa on pysähtynyt ja elpyy hieman.

Riskit yhä alasuuntaisia

Alasuuntaisia riskejä kansainväliseen talouteen luovat taloudelliset epävarmuustekijät, kuten lisääntyvän protektionismin uhka, Kiinan velkaantuneisuuteen liittyvät riskit sekä euroalueen maiden rakenneuudistusten keskeneräisyys. Myös geopoliittiset riskit ovat huomattavia ja voivat vaikuttaa maailmantalouden kasvunäkymiin.

Inflaatio nopeutuu maltillisesti

Viime vuoden loppupuolella nähty raakaöljyn hinnan nopea nousu pysähtyi alkuvuodesta 2017 ja viime kuukausina raakaöljyn barrelihinta on pysytellyt hieman viidenkymmen dollarin yläpuolella. Hintatason tasapainottumiseen ovat vaikuttaneet muun muassa öljytuotteiden varastojen korkea taso sekä vaihtoehtoisten öljynporausmenetelmien kannattavuuden koheneminen. Kuluvan vuoden toukokuussa OPEC päätti jatkaa öljyn tuotannon rajoittamista maaliskuuhun 2018 asti. Raakaöljyn hinnan odotetaan nousevan maltillisesti ennustejaksolla.

Teollisuuden muiden raaka-aineiden hinnat ovat kääntyneet lievään laskuun alkuvuodesta 2017, mutta niiden odotetaan kääntyvän jälleen nousu-uralle ennustejaksolla elpyvän globaalin kysynnän myötä.

Inflaatio on kiihtynyt alkuvuodesta 2017 edellisvuoden alhaisen öljyn hinnan tuoman pohjavaikutuksen myötä. Inflaation odotetaan jatkavan nousua ennustejaksolla talouden elpymisen ja myönteisen työllisyyskehityksen seurauksena.

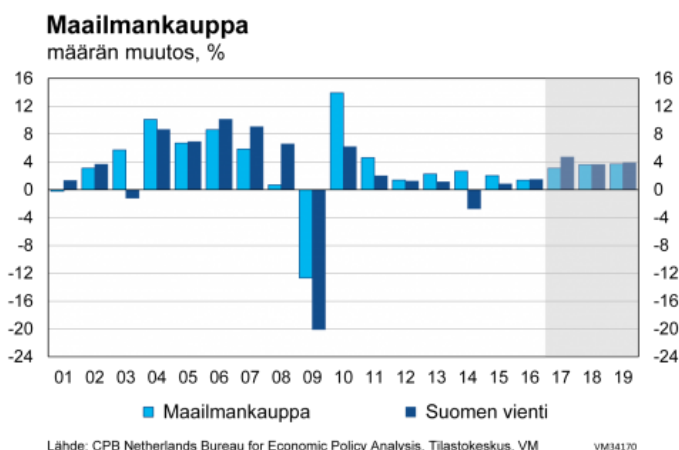
Korkojen normalisoituminen on alkanut Yhdysvalloissa ja saman kehityksen odotetaan jatkuvan ennustejaksolla. Sen sijaan euroalueen korot nousevat ennustejaksolla hitaasti ja jäävät lähivuosina selvästi alemmalle tasolle kuin mihin euroalueen velkakriisiä edeltävällä ajalla totuttiin.

Vienti kasvu-uralle

Suomen vientinäköymät ovat kohentuneet ja vienti on päässyt kasvu-uralle, mikä näkyy uusimmissa tilastotiedoissa. Neljännesvuositilinpidoon vuotta 2016 koskevat vientitiedot tarkentuivat ylöspäin alle prosentin kasvusta 1,5 prosenttiin. Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä vienti kasvoi 8,8 % vuoden takaiseen ja 5 % edelliseen neljännekseen verrattuna. Ensimmäisen neljänneksen vahva kasvu perustui tavaraviennin kasvuun.

Talouksenäkymät Suomen vientimaissa ja maailmankaupassa ovat parantuneet kuluvana vuonna. Kohentuneen vientimarkkinoiden kysynnän ja nopean alkuvuoden kasvun ansiosta vienti kasvaa peräti 4,7 % v. 2017 ylittäen hetkellisesti vientimarkkinoiden kasvun. Viennin kasvua ylläpitää vientimarkkinoiden pirstymisen ohella kustannuskilpailukyvyyn suotuisa kehitys. Vienti kasvaa 3,6 % v. 2018 ja kasvu kiihtyy 3,9 prosenttiin v. 2019. Suomen pitkään jatkunut markkinaosuuksien menetyks päättyy ja markkinaosuuksien ennustetaan kääntyvän ennustejaksolla lievään kasvuun.

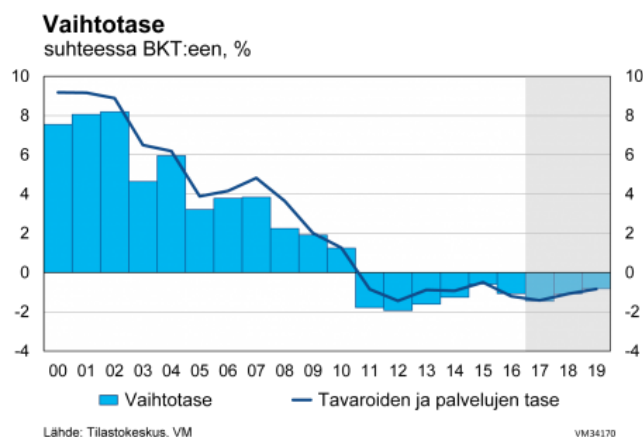
Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä tuonti supistui prosentin edellisestä neljänneksestä, mutta kasvoi vuositasolla 3,6 %. Tuonnin vientiä tasaisempi jakautuminen teollisuuden ja kaupan toimialoille pitää tuonnin kasvun kolmen prosentin tuntumassa vuosina 2018 ja 2019. Ennustejaksolla vienti kasvaa tuontia nopeammin, mikä kääntää nettoviennin vaikutuksen bkt:n kasvuun positiiviseksi.

Vuoden 2016 loppupuolella alkanut tuontihintojen kasvu jatkui voimakkaana alkuvuodesta. Vuosina 2018 ja 2019 tuontihinnat jatkavat kasvua maltillisemmalla vauhdilla.

Vuoden 2016 aikana nähdyn kohentumisen jälkeen vaihtotase on heikentynyt. Vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen lopulla vaihtotaseen 12 kuukauden summa oli -2,2 mrd. euroa.

Vahvasta viennin kasvusta huolimatta vaihtotase pysyy alijäämäisenä v. 2017, mikä on seurausta alijäämäisestä palvelutaseesta ja tuontihintojen vientihintoja nopeammasta kasvusta. Vaihtotaseen alijäämä pienenee v. 2018 ja edelleen v. 2019, kun kauppataaseen ylijäämä kasvaa. Vuonna 2019 vaihtotaseen alijäämä on 0,8 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Kysyntä ja tarjonta

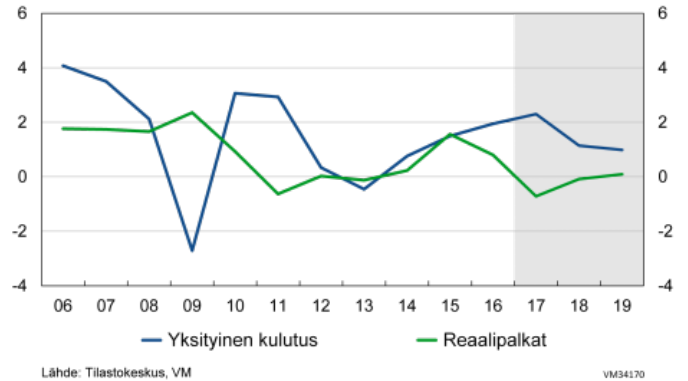
Kulutuksen kasvu hidastuu vähitellen

Kuluttajabarometrin mukaan yleinen luottamus oman talouden sekä Suomen talouden kehitykseen on korkeammalla kuin aikoihin. Kulutuksen kasvu olikin erityisen nopeaa vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä. Kulutuksen kasvun nopeutuminen tämän vuoden aikana tulee lähinnä kestokulutushyödykkeiden sekä palveluiden kasvusta. Palvelualan liikevaihtokuvaajat ovat nousseet alkuvuoden aikana laaja-alaisesti.

Vuonna 2017 kotitalouksien ostovoimaa vahvistaa käytettävissä olevien reaalityulojen lisääntyminen yli kahdella prosentilla, sillä inflaatio kiihtyy vain vähän energian hintojen maltillisen kehityksen seurauksena. Yksityisen kulutuksen kasvua tukee myös työllisyyden koheneminen ja työttömyyden kääntyminen laskuun. Kuluttajabarometrin mukaan työttömyyden riskin koetaankin pienentyneen selvästi viimeisen vuoden aikana. Vaikka yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu vuoden loppua kohden, yltää se tänä vuonna 2,3 % prosenttiin.

Vuonna 2018 kulutuksen kasvu jatkuu edelleen, mutta hidastuvasti. Parantuva työllisyys ja kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvu tukevat kulutusta. Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvua hidastavat inflaation nopeutuminen ja maltilliset sopimuskorotukset.

Yksityinen kulutus ja reaalityulot
määrän muutos, %

Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu edelleen v. 2019, mutta yltää yhteen prosenttiin. Työllisyyden kasvun nopeutumisesta huolimatta palkansaajan ostovoima ei lisääntynyt inflaation nopeutumisen myötä.

Kotitalouksien säästämisaste on laskenut lähes yhtäjaksoisesti vuodesta 2010 alkaen ja päätty selvästi negatiiviseksi vuosina 2017–2019. Säästämisasteen lasku heijastelee osittain myös kotitalouksien velkaantumista. Alhainen korkotaso ja lainarahan hyvä saatavuus ovat lisänneet velanottoa. Alhainen korkotaso ja velkarahan saatavuus voivat siten yhdessä kotitalouksien luottamuksen kanssa vauhdittaa velkaantumista arvioitua enemmän. Tämä näkyisi paitsi asuntomarkkinoilla myös yksityisessä kulutuksessa.

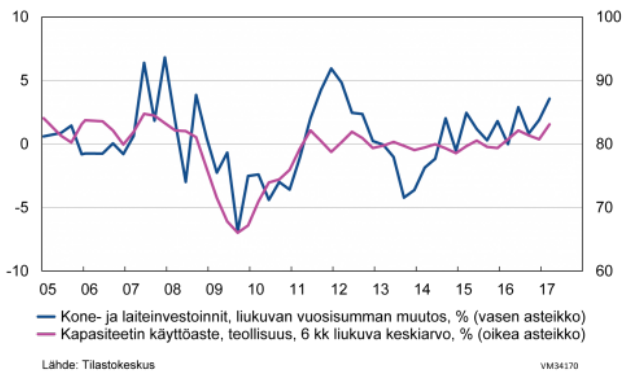
Yksityiset investoinnit

Painopiste siirtyy tuotannollisiin investointeihin

Investointien hyvä kierre jatkuu. Yksityiset investoinnit kasvoivat kokonaisuudessaan erittäin voimakkaasti ensimmäisellä neljänneksellä. Erityisesti kone-, laite- ja kuljetus-

välineinvestoinnit lisääntyivät. Tämä on seurausta teollisuuden kapasiteetin käyttöasteen noususta ja tarpeesta investoida uusiin tuotantovälineisiin. Painopiste on siten siirtymässä asuntoinvestoinneista ja rakentamisesta teollisuuden ja yritysten koneisiin ja laitteisiin sekä tutkimus- ja kehittämisinvestointeihin.

Investoinnit ja kapasiteetin käyttöaste

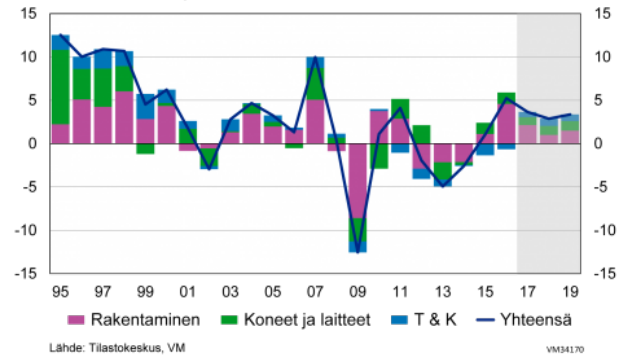
Yksityisten investointien kasvu oli vuoden ensimmäisellä neljänneksellä odotettua selvästi vahvempaa ja investointien ennustetta on nostettu kuluvalle vuodelle. Koko vuoden kasvun arvioidaan jäävän alkuvuotta maltillisemmaksi, runsaaseen neljään prosenttiin. Asuntoaloitusten määrä nousi maaliskuussa ennätyskorkealle, mutta niiden arvioidaan vähenevän vuoden loppua kohden. Tämä hidastaa erityisesti vuoden 2018 investointivauhtia, sillä asuinrakennusinvestoinnit ovat suurin investointien aluerä.

Kansainvälisen talouden paranevat näkymät, Suomen viennin hyvä kehitys sekä kotimarkkinoiden veto lisäävät teollisuuden ja muiden toimialojen kysyntää. Tämä merkitsee niin rakennusinvestointien kuin kone- ja laiteinvestointien kasvua. Lisäksi kaupan kaavoituksen helpottumisen ennustetaan lisäävän investointeja ennustejakson loppua kohden. Vuonna 2019 yksityiset investoinnit kasvaisivat reilut neljä prosenttia. Investointien ennustetaan vauhdittuvan tuolloin mm. metsä-

teollisuuden suunnitteleminen hankkeiden takia.

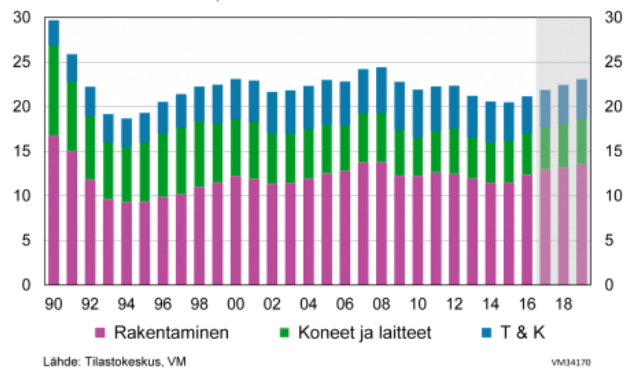
Lisäksi erityisen myönteistä on tutkimus- ja kehittämisinvestointien kasvu niiden tuottavuutta nostavan potentiaalin takia. On todennäköistä, että T&K-investointien kuusi vuotta jatkunut alamäki päättyy tänä vuonna, sillä näkymät T&K-investointeihin vaikuttavassa teknologiateollisuudessa ovat selvästi myönteiset.

Investoinnit määrän muutos ja kasvuvaikeudet, %

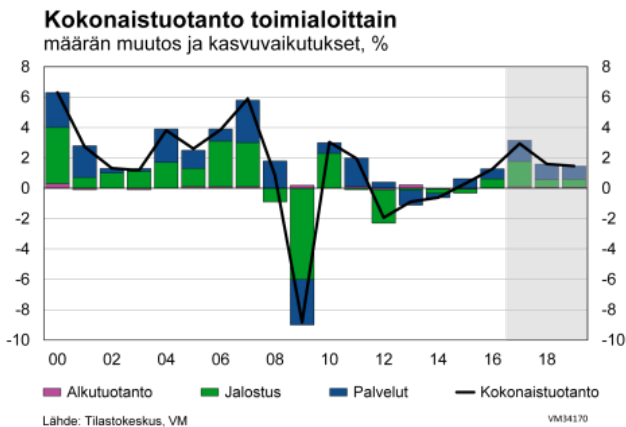
Negatiivinen reaalikorko ja rahoituksen hyvä saatavuus tukevat investointeja koko ennustejakson ajan. Tämä näkyy mm. siinä, että yksityiset investoinnit kasvavat bkt:ta nopeammin. Myönteinen investointikehitys nostaa yksityisten investointien bkt-suhteen lähelle ennen finanssikriisiä vallinneita tasoja, noin 19 prosenttiin.

Investoinnit suhteessa BKT:een, %

Tuotanto pyrähti laajaan kasvuun

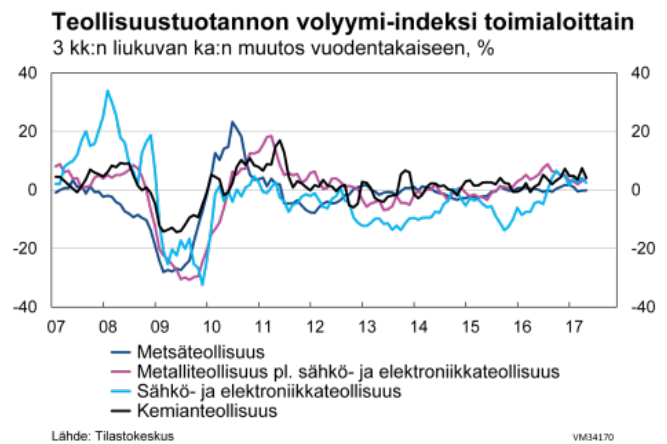
Tuotanto on Suomessa vihdoin selvässä nousussa. Koko talouden arvonlisäys kasvoi viime vuonna 1,3 %, ja talouskasvu nopeutui alkuvuonna merkittävästi. Tuotannon kasvu ylsi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 4,6 prosenttiin. Myönteisin puoli nopeassa kasvussa oli sen laajuus, sillä kasvussa olivat kaikki päätoimialat, teollisuus mukaan lukien. Talouden aktiviteetti ei olekaan enää pelkäämään kotimaisen tuotannon ja -kysynnän varassa, vaan myös ulkomainen kysyntä tukee tuotannon kasvua. Teollisuuden kääntyminen selvään kasvuun tukee myös koko talouden tuottavuuden nopeampaa kohentumista.

Tuotannon kasvu ei ennakoivien indikaattoreiden mukaan näyttäisi rajoittuvan vain alkuvuoteen. Päätoimialojen suhdannenäkymät ovat kohentuneet talven jälkeenkin. Maailmantalouden kasvu ja suomalaisten tuotteiden vientikysyntä on vahvistumassa. Yritysten tuotanto- ja myyntiodotukset ovat positiiviset niin teollisuudessa, rakentamisessa kuin palvelualoilla. Rahapolitiikan viritys sekä korkeat kapasiteetin käyttöasteet tukevat kansainvälistä investointikehitystä ja siten myös suomalaista vientiteollisuutta.

Suhdannenäkökulmasta kuluvasta vuodesta on tulossa viime vuosiin verrattuna hyvin vah-

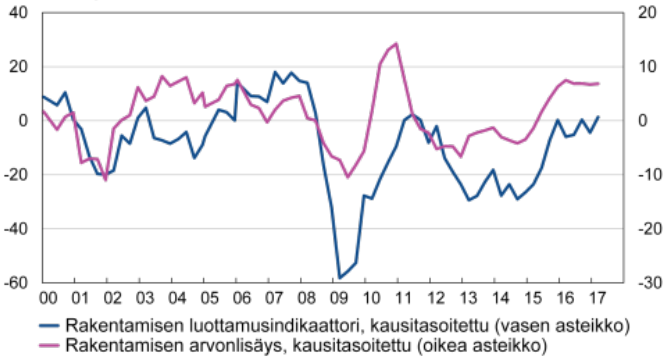
va. Toisaalta kysynnän rakennemuutos etenkin paperiteollisuudessa hidastaa toimialan kasvua vientikysynnän kohentumisesta huolimatta. Kokonaisarvonlisäys kasvaa lähes kolme prosenttia tänä vuonna, mutta kasvu tasaantuu 1½ prosenttiin vuodessa vuosina 2018 ja 2019.

Kaikkien päätoimialojen tuotanto lisääntyi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä viime vuotta nopeammin. Monen vuoden taantumien jälkeen nopeimpaan kasvuun on päästy teollisuustuotanto, jonka arvonlisäys oli vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kahdeksan prosenttia vuodentakaisista suurempi. Eri-tyisen vahvaa kasvu oli uusien tilausten vetämänä metalliteollisuudessa. Vientitilaukset lisäsivät myös metsä- ja kemianteollisuuden tuotantoa. Lisäksi myös tekstiili- ja elintarviketeollisuuden näkymät ovat valoisammat, joten kasvu tulee jatkumaan laaja-alaisena.

Vientikysynnän elpyminen, kohentuva kustannuskilpailukyky, tuotantokapasiteetin lisäykset ja yritysten ponnistelut tuotteidensa kilpailukykyyn kohentamiseksi tukevat teollisuuden tuotantoa seuraavina vuosina. Tänä vuonna teollisuuden arvonlisäys kasvaa huikean alkuvuoden seurauksena runsaat 6 %, mutta kasvu vakiintuu noin kahteen prosenttiin ensi ja seuraavana vuonna.

Rakentamisen luottamus ja tuotanto saldo ja muutos vuodentakaiseen, %

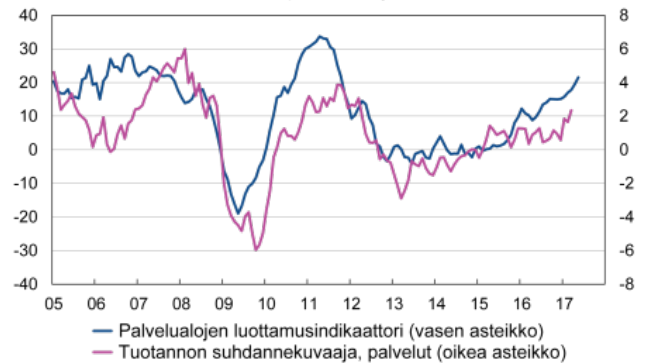

Lähde: Tilastokeskus, Euroopan komissio

VM34170

Palvelutuotanto

muutos vuodentakaiseen, prosenttia ja saldoluku, 3 kk

Lähde: Tilastokeskus, Euroopan komissio

VM34170

Viime vuonna rakennustuotanto oli talouskasvun veturi. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kasvuvauhti vielä nopeutui, sillä rakentamisen arvonlisäys kasvoi kahdeksan prosenttia vuodentakaisesta. Kasvuvauhti hidastuu kuitenkin vuoden mittaan, kun uudistuotannon aloituksissa alkuvuonna koettu huippu jää taakse erityisesti kerrostaloasunto- tuotannossa, ja kasvuvauhti tasaantuu koko rakentamisessa. Lisäksi tuotannon kasvua rajoittavat tonttipula pääkaupunkiseudulla sekä yritysکوhtainen ammattitaitoisen työvoiman saanti. Kasvu vauhdittuu kuitenkin myönnettyjen rakennuslupien myötä liike- ja toimistorakentamisessa. Lisäksi korjausrakentaminen tukee rakentamisen aktiiviteettia. Tänä vuonna rakentamisen arvonlisäys kasvaa hieman viime vuotta hitaammin, vajaat viisi prosenttia. Ensi ja seuraavana vuonna rakentaminen kasvaa noin 1½ %, kun uudistalonrakennustoiminta tasaantuu.

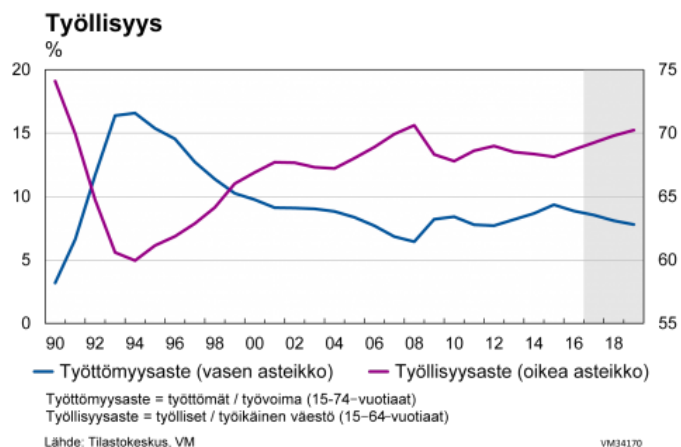
Palvelualojen tuotannon kasvu nopeutui alkuvuonna runsaaseen kolmeen prosenttiin viime vuoden vajaasta prosentista. Keväällä yritysten myyntiodotukset ovat jatkaneet kohtumistaan. Erityisesti kaupan myynnin sekä liikenteen- ja rahoitusalan tuotannon odotetaan lisääntyvän selvästi. Muillakin palvelualoilla kasvun odotetaan jatkuvan vahvana. Kasvua tukevat sekä kotimaan markkinoille että vientiin tuottavien yritysten lisääntyvä välituotekysyntä. Kuluttajakysyntäkin oli alkuvuonna vilkasta. Tänä vuonna palveluiden tuotanto lisääntyy kaksi prosenttia. Ensi ja sitä seuraavana vuonna tuotanto lisääntyy noin 1½ %, kun muun yritystoiminnan kysyntä tasaantuu ja kuluttajapalveluiden kysynnän kasvu hidastuu.

Työllisyys, hinnat ja palkat

Taloukasvun vahvistuminen parantaa työllisyyttä

Taloudellisen aktiviteetin laaja-alainen ja nopea voimistuminen on kääntänyt työllisyyden jälleen kasvuun kevään 2017 aikana. Työllisten määrä nousi tammi-huhtikuussa 0,6 % vuoden takaiseen verrattuna. Työtunnit ovat tosin alkuvuonna lisääntyneet kilpailukykyso-pimukseen sisältyvästä työajan pidentämisestä huolimatta vain 0,5 %. Avoimien työpaikkojen kasvu on hidastunut alkuvuonna, mutta niiden määrä on pysynyt korkeana. Laaja-alainen taloukasvu nostaa v. 2017 työllisyyden 0,6 % edellisvuotta korkeammaksi ja samalla työllisyysaste nousee yli 69 prosentin.

Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan työttömyys on yllättäen jopa hieman noussut alkuvuonna 2017 työttömyysasteen trendin noustessa huhtikuussa 8,9 prosenttiin. Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan työttömyys kuitenkin on alkuvuonna laskenut kaikilla alueilla ja kaikissa ikä- ja ammattiryhmissä. Työttömyysasteen lievä nousu näyttäisikin johtuvan piilotyöttömien aktivoitumisesta työnhakuun, mikä on normaalia suhdannetilanteen parantuksessa. Nopeutunut taloukasvu kääntää työttömyyden uudelleen laskevalle uralle ja ennuste vuoden 2017 työttömyysasteeksi on 8,5 %.

Bruttokansantuotteen kohtuullisena jatkuva kasvu vuosina 2018 ja 2019 parantaa edelleen työllisyyttä ja samalla työttömien määrä laskee. Työllisyyden ennustetaan paranevan 0,6 % v. 2017 ja 0,5 % v. 2018. Työllisyysaste nousee näin hieman yli 70 prosentin v. 2019.

Piilotyöttömien aktivoituminen työnhakuun hidastaa lähivuosina työttömyysasteen laskua. Vastaavasti alityöllisten suuri määrä voi hidastaa työllisyysasteen nousua, jos osa työn kysynnästä kanavoituu alityöllisille lisäämättä työllisten määrää. Työttömyys pysyy siten melko korkeana koko ennustejaksolla voimistuneesta taloukasvusta huolimatta. Työttömyysaste laskee 8,1 prosenttiin v. 2018 ja edelleen 7,8 prosenttiin v. 2019.

Pitkäaikaistyöttömien määrä on edelleen hyvin korkea, mutta suunta on nyt selvästi laskeva kaikissa ikäryhmissä. Vahvistuvan taloukasvun myötä pitkäaikais- ja rakenneyöttömien määrän voidaan odottaa vähenevän edelleen.

Työllisyystilanteen kohentumisen hidasteena ovat edelleen erilaiset alueelliset ja ammatilliset yhteensopivuusongelmat työttömien työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen välil-

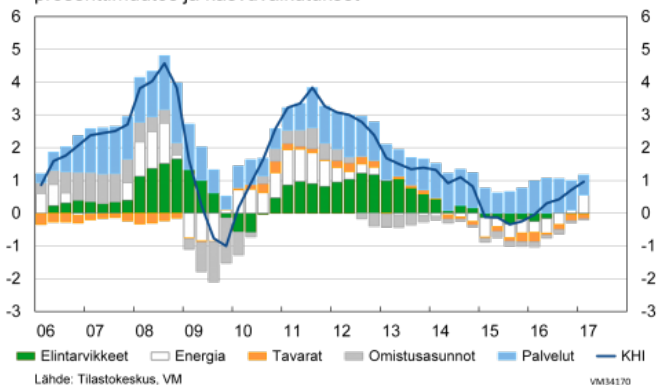
lä. Yhteensopivuusongelmien kasvu näyttäisi kuitenkin pysähtyneen, sillä TEM:n työnvälitystilaston mukaan työttömyys on alkuvuonna 2017 vähentynyt kaikkien ELY-keskusten alueella ja kaikissa ammattiryhmissä. Suuri avoimien työpaikkojen määrä on näin alkanut vähentää työttömyyttä, mikä tarkoittaa työmarkkinoiden yhteensopivuuden paranemista.

Kuluttajahinnat

Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä kansallinen kuluttajahintaindeksi nousi 1,0 % vuoden 2016 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kuluttajahintojen kasvu on siis piristynyt, mutta on edelleen normaalivauhtia hitaampaa. Alkuvuodesta inflaatiota vauhdittivat erityisesti energian hinnat, jotka nousivat ensimmäisellä neljänneksellä 9,4 % vuodentakaisesta. Vastaavasti palveluiden hinnat nousivat 1,3 %. Sen sijaan tavaroiden hinnat laskevat 0,4 % ja jalostettujen elintarvikkeiden hinnat laskevat 0,2 %. Tuore-elintarvikkeiden hinnat pysyttelivät vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä lähes edellisvuoden vastaavan ajankohdan tasolla.

Ennuste kuluvan vuoden inflaatioksi on 1,0 % kansallisella kuluttajahintaindeksillä mitattuna. Inflaatiokehitystä ajaa etenkin raakaöljyn hinta, jonka positiivinen pohjavaikutus vaikuttaa indeksiin kuluvana vuonna. Pohjavaikutus kuitenkin heikkenee vuoden loppua kohden, sillä raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan odotetaan nousevan vain maltillisesti. Energian hintojen vaikutus inflaatioon pysyy kuitenkin positiivisena koko ennustejakson 2017–2019.

Kuluttajahintaindeksi
prosenttimuutos ja kasvuvaiikutukset

Palveluiden hintojen odotetaan nousevan kuluvana vuonna noin 1,4 prosentin vauhtia, eli edellisvuotta selkeästi hitaammin. Tähän vaikuttavat mm. tälle vuodelle kilpailukykysojimuksessa sovitut palkkojen nollakorotukset sekä vuokrien kasvun hidastuminen. Viime vuonna palveluinflaatiota kiihdyttivät terveydenhuollon palvelumaksujen korotukset, joita ei kuluvana vuonna ole samassa määrin tehty.

Elintarvikkeiden hintakehitys pysyy kuluvana vuonna maltillisena johtuen mm. makeisveron poistosta vuoden alusta lukien. Tavaroiden hintoihin vaikuttavat osaltaan tuontihinnat, jotka ovat kääntyneet v. 2017 nousuun pitkään jatkuneen laskun jälkeen. Tavaroiden hintojen odotetaan sen myötä kääntyvän lievään kasvuun loppuvuotta kohden, mutta kasvun vuosikeskiarvo jää kuluvana vuonna vielä negatiiviseksi. Veronkorotusten inflaatiota kiihdyttävä vaikutus on v. 2017 arviolta 0,2 prosenttiyksikköä. Tähän vaikuttavat korotukset ajoneuvo-, polttoaine- ja tupakkaverossa, mutta makeisveron poisto sekä autoveron lasku vaikuttavat inflaatiota heikentävään suuntaan.

Vuosina 2018 ja 2019 kansallisella kuluttajahintaindeksillä mitatun inflaation odotetaan kiihtyvän 1,3 ja 1,4 prosenttiin talouskasvun jatkuessa. Kuluttajahintojen nousu on kuluvaa vuotta laaja-alaisempaa, mutta palve-

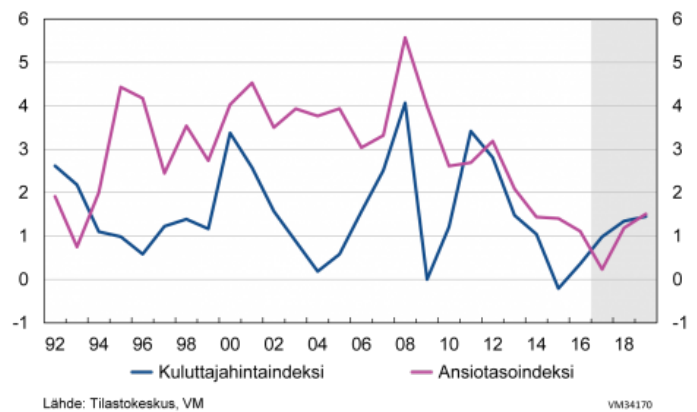
luiden hintojen nousun vaikutus kokonaisinflaatioon pysyy jatkossakin suurimpana. Maltillisesti nousevan öljyn hinnan, vahvistuvan Yhdysvaltain dollarin sekä tasoltaan matalan mutta nousevan korkotason odotetaan kiihdyttävän inflaatiota ennusteajaksolla.

Euroalueen inflaatio yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitattuna oli vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä keskimäärin 1,8 %, eli korkeimmalla tasollaan neljään vuoteen. Kiihtyvää inflaatiota selitti etenkin energian hintojen nousu ja sen välilliset vaikutukset. Muilta osin hintapaineet ovat pysytelleet maltillisina ja pohjainflaatio on edelleen alhaista, vaikka euroalueen talouskasvu on asteittain vahvistumissa. Euroopan keskuspankin asiantuntijoiden arvioiden perusteella euroalueen inflaatio on kuluvana vuonna 1,5 %. Ensi vuonna kasvu hidastuu 1,3 prosenttiin ja nousee 1,6 prosenttiin v. 2019. Vastaavasti yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitattuna Suomen inflaatio on valtiovarainministeriön ennusteessa 1,1 % v. 2017, 1,3 % v. 2018 ja 1,4 % v. 2019.

Ansiotason nousu hyvin maltillista

Nimelliset ansiot nousivat ansiotasoindeksillä mitattuna 1,1 % v. 2016. Sopimuspalkkojen nousu oli 0,6 % ja muut tekijät nostivat ansiotasoindeksiä 0,5 %.

Kuluttajahinta- ja ansiotasoindeksi
muutos edellisestä vuodesta, %

Vuonna 2017 ansiotaso kehittyi pääosin työmarkkinaosapuolten neuvotteleman kilpailukyky sopimuksen mukaisesti. Sopimuspalkkoja ei koroteta ja julkisen sektorin lomarahoja leikataan 30 %. Näiden tekijöiden yhteisvaikutuksena sopimuspalkkojen arvioidaan laskevan keskimäärin 0,3 %. Ansiokehitysennusteissa oletetaan muiden tekijöiden kuin sopimuspalkkojen nostavan ansioita 0,5 %. Nimellisten ansioiden arvioidaan näin ollen kasvavan 0,2 % v. 2017.

Ansioiden nousun ennustetaan pysyvän edelleen maltillisena ansiotason kasvaessa 1,2 % v. 2018 ja 1,5 % v. 2019. Tämä ansiotason nousu on edelleen 2000-luvun keskimääräistä vauhtia hitaampaa, mikä on sopusoinnussa korkean työttömyyden kanssa.

Julkinen talous

Taloukasvu vahvistaa julkista taloutta lähivuosina

Suomen julkisen talouden alijäämä on pienentynyt viime vuosina. Suotuisa suhdan-
netilanne kasvattaa julkisen talouden tu-
loja ennustejaksolla, mutta toisaalta väes-
tön ikääntyminen kasvattaa samanaikaisesti
automaattisesti julkisia menoja. Hallituksen
päättämistä sopeutustoimista ja virinneestä
taloukasvusta huolimatta julkinen talous on
vuosikymmenen loppupuolella edelleen alijää-
mäinen. Myönteinen suhdan-
nettilanne ei rat-
kaise julkisen talouden rakenteellisia ongel-
mia eikä siten yksin riitä vahvistamaan jul-
kista taloutta kestäväälle pohjalle pitkällä ai-
kavälillä. Julkinen velka suhteessa kokonais-
tuotantoon pysyy korkealla tasolla.

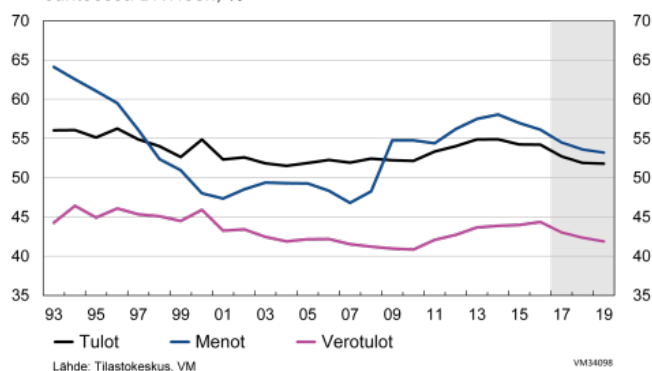
Valtiovarainministeriön kesän 2017 julkisen
talouden ennusteessa v. 2019 aloittava maa-
kuntahallinto on teknisesti sulautettu osak-
si valtiontalouden kokonaisuutta. Tilastokes-
kus päättää maakuntahallinnon kansantalou-
den tilinpidon mukaisesta sektoriluokitus-
esta vasta myöhemmin. Maakuntien järjestä-
misvastuulle siirtyviä tehtäviä vastaavat me-
not ja tulot siirtyvät ennusteessa paikal-
lishallinnosta valtiontalouteen v. 2019. Uu-
distus heikentää valtiontalouden, mutta pa-
rantaa paikallishallinnon rahoitusasemaa hie-
man. Vaikutusarvio perustuu tekniseen ole-
tukseen menojen rakenteesta ja tasosta.

Valtiontalouden rahoitusasema säilyi suun-
nilleen edellisen vuoden tasolla tammi-huh-
tikuussa Valtiokonttorin tasapainolaskelman
mukaan. Kilpailukyky sopimukseen liittyvät
veronkevennykset vähentävät verotuloja, joi-
ta toisaalta nostaa taloukasvun vahvistumi-

nen. Kuluvaan vuoden ensimmäinen lisätalous-
arvio lisää budjetoituja menoja 300 milj. eu-
rolla. Budjettitalouden nettolainanotto tarve
tänä vuonna on 5,4 mrd. euroa. Ennustejak-
solla valtion rahoitusasema kohenee, mutta
pysyy edelleen alijäämäisenä.

Valtionvelka oli viime vuoden lopussa 102
mrd. euroa, josta se kohoaa tämän vuoden
loppuun mennessä n. 108 mrd. euroon. Vel-
ka jatkaa kasvuaan lähivuosina, joskin kasvu-
vauhti hidastuu. Alhaisen korkotason vuoksi
valtionvelan korkomenot ovat vielä maltilliset.
Velan lisäksi valtiolla on takausvastuita,
joiden määrä on kohonnut jo 46 mrd. euroon.

Julkisyhteisöjen tulot, verotulot ja menot
suhteessa BKT:een, %

Paikallishallinnon rahoitusasema pysyy lähi-
vuodet likimain viime vuoden tasolla. Väes-
tön ikärakenteen muutoksesta aiheutuva pal-
velutarpeen kasvu lisää paikallishallinnon hoi-
to- ja hoivamenoja aina sote- ja maakunta-
uudistuksen voimaantumiseen saakka. Silti ku-
lutusmenot jopa hieman laskevat kuluvaan
vuonna hallitusohjelman sopeutustoimien se-
kä kilpailukyky sopimukseen sisältyvien loma-
rahojen leikkauksen, työnantajan sosiaalitur-
vamaksujen aleneman ja vuosityöajan piden-
tämisen myötä. Vuosityöajan pidentämisen
tuottamaan säästöön liittyy kuitenkin epä-

varmuutta, sillä se edellyttää eläköitymisen ja työvoiman vaihtuvuuden hyödyntämistä töiden uudelleenorganisoinnissa.

Ensi vuonna paikallishallinnon kulutusmenot kääntyvät jälleen maltilliseen kasvuun, mutta sote- ja maakuntauudistuksen seurauksena ne puolittuvat v. 2019, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä palo- ja pelastustoimen tehtävät siirtyvät maakuntatalouteen. Paikallishallinnon kehitysarvio ei sisällä kuntien mahdollisia omia lisäsopeutustoimia vuosille 2018–2019.

Paikallishallinnon tulot kasvavat kuluvana ja ensi vuonna vain vähän. Kuntiin kohdistuvat hallituksen sopeutustoimet pienentävät valtionosuuksia ennustejaksolla. Kuluvan vuoden verotulojen vaatimatonta kasvua selittävät mm. kilpailukyky sopimukseen liittyvä lomarahojen leikkaus ja palkansaajien sosiaaliturvamaksujen korotus. Vuonna 2018 kuntien verotulot kasvavat hieman enemmän, mutta v. 2019 ne vähenevät noin puoleen nykyisestä, kun sote- ja maakuntauudistus astuu voimaan.

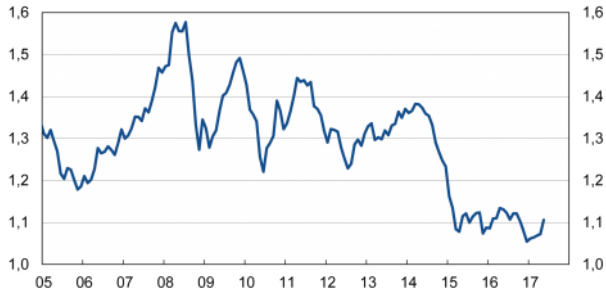
Työeläkelaitosten ylijäämän asteittainen heikkeneminen jatkuu ennustejaksolla ja

ylijäämä päättyy alle puoleen prosenttiin suhteessa bkt:hen v. 2019. Työeläkemenojen kasvu jatkuu nopeana eläkeläisten määrän kasvaessa ja keskimääräisen eläketason noustessa. Maltillisena pysyvä palkkasumman kasvu hidastaa vakuutusmaksutulojen kasvua. Vuoden alusta yksityisen sektorin työeläkevakuutusmaksuun tehdyn 0,4 prosenttiyksikön korotuksen tuloja lisäävä vaikutus kumoutuu julkisen sektorin maksujen alenemisen seurauksena. Työeläkelaitosten omaisuustulot kääntyvät ennustejaksolla maltilliseen nousuun, mutta pysyvät alhaisina matalan korkotason vuoksi.

Muut sosiaaliturvarahastot koostuvat lähinnä Työttömyysvakuutusrahastosta ja Kelasta. Sektorin lievä ylijäämä kohenee ennustejaksolla maltillisesti työttömyismenojen supistuessa. Lisäksi hallituksen tekemät säästöpäätökset hillitsevät muiden sosiaaliturvarahastojen menojen kasvua ennustejaksolla. Mikäli työttömyys alenee odotetusti ja työttömyysvakuutusmaksu pysyy ennallaan, Työttömyysvakuutusrahasto pystyy maksamaan velkansa pois ja kerryttämään suhdanepuskuriinsa varoja tulevien työttömyismenojen varalta.

Taustakuvat

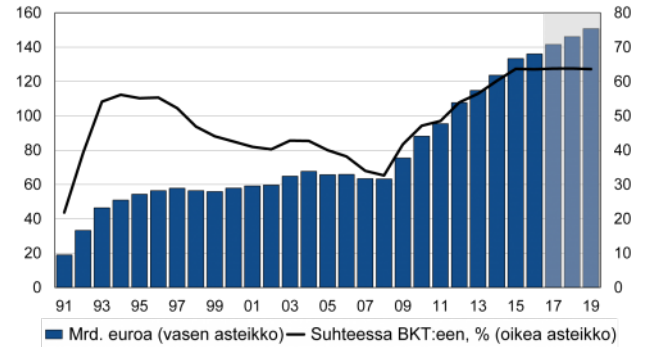
Valuuttakurssi EUR/USD

Lähde: Euroopan keskuspankki

VM34170

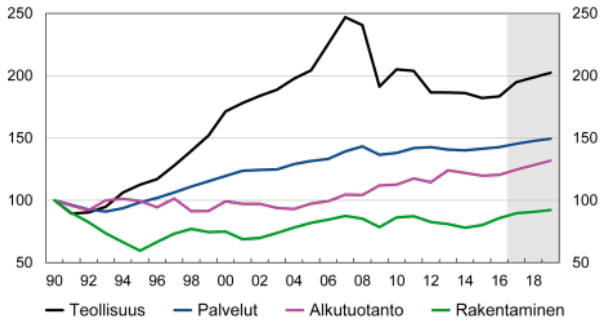
Julkisyhteisöjen velka

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

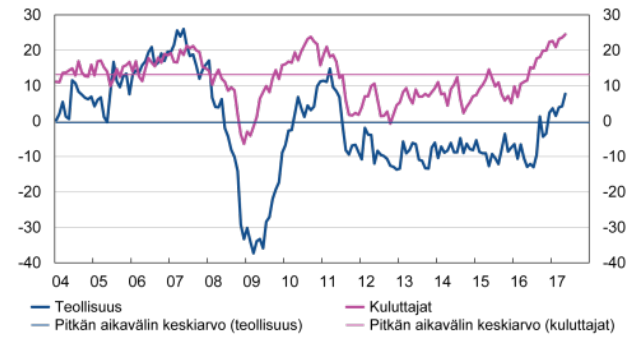
Tuotanto 1990=100

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34170

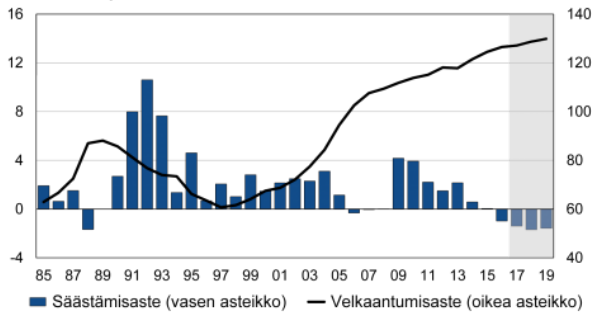
Teollisuuden ja kuluttajien luottamus saldo, kausitasoitettu

Lähde: Euroopan komissio

VM34170

Kotitalouksien säästäminen ja velkaantuminen osuus käytettävissä olevista tuloista, %

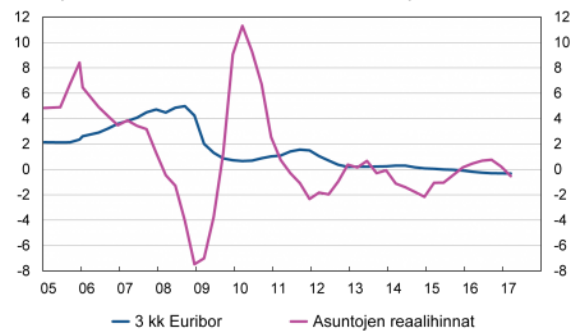

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34170

Lyhyet korot ja asuntojen reaali hinnat

% ja muutos edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä

Lähde: Reuters, Tilastokeskus

VM34170

Lisätietoja

Kansantalousosaston
osastopäällikkö, ylijohtaja
Mikko Spolander,
puh. 02955 30006,
gsm 040 558 7457

Finanssineuvos
Jukka Railavo,
puh. 02955 30540

Julkinen talous
Finanssineuvos
Marja Paavonen,
puh. 02955 30187

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO Puhelin
0295 160 01
vm.fi

Taloudellinen katsaus, kesä 2017

Valtiovarainministeriön julkaisu – 28a/2017
ISSN 1797-9714 (zine)
ISBN 978-952-251-875-0 (zine)